

LA BIBLIOTECA DE GERMÀ COLÓN: DE BASILEA A CASTELLÓ

VICENT FALOMIR

Les biblioteques universitàries espanyoles i principalment les nord-americanes són considerades biblioteques importants quan entre els fons bibliogràfics tenen dipositades biblioteques d'autor, conegudes també com a *biblioteques personals*, de relleu.

La biblioteca universitària de Castelló, ja des de l'inici, l'any 1991, sempre ha tingut present la constitució d'aquests tipus de fons bibliogràfics. Així ho considerarem en el pla o programa de necessitats que es va presentar, l'any 1995, a l'Oficina Tècnica d'Obres i Projectes de la nostra universitat, en què es proposava deixar un espai per ubicar la secció de col·leccions especials en la futura biblioteca de campus. El treball conjunt entre l'arquitecte i el bibliotecari en l'aplicació d'aquest programa i en les nombroses visites a biblioteques nacionals i internacionals, així com en la participació en unes jornades a París sobre edificis de biblioteques, tot això, va donar el seu fruit o resultat en la biblioteca que avui està disponible a tots els membres de la comunitat universitària i als ciutadans en general. A més, poguérem comprovar la importància que es donava al tema de les col·leccions especials, per la qual cosa habilitarem part de la planta cinquena de l'actual biblioteca com a zona per ubicar aquestes biblioteques tan específiques.

La secció de col·leccions especials de la biblioteca de la nostra universitat és un espai dedicat a les col·leccions d'autor o personals, que com ja hem comentat, es troba a la cinquena planta. Consta d'uns 1.500 metres lineals de prestatgeries tancades per garantir tant la seguretat en l'accés com per garantir una bona conservació dels llibres, lluny de la pols i la manipulació directa. Compta amb unes condicions mediambientals adequades per la tipologia tan específica del material i diferenciades de la resta de les zones de la biblioteca. Aquesta peculiaritat i especialitat es deu al fet que en aquest espai es troben, en molts casos, obres úniques i de gran

valor. Podríem dir que aquesta secció de col·leccions especials és l'espai per excel·lència de la recerca on els investigadors poden consultar aquest tipus de material, en un ambient propici per a la concentració, per trobar-se en un lloc aïllat i insonoritzat, a més de disposar de les connexions a Internet per Wi-Fi o cable.

La Universitat de Castelló, des que es creà, ha anat rebent donacions bibliogràfiques de particulars i d'institucions. Un d'aquests lliuraments fou el que realitzà Germà Colom, de qui farem una breu ressenyança: va nàixer a la ciutat de Castelló a final de la dècada dels vint del segle passat, va estudiar batxillerat a l'Institut de Castelló i va realitzar estudis universitaris a la Universitat de Barcelona per passar després a impartir el seu magisteri a l'estranger, principalment a les universitats de Suïssa, i concretament a Basilea, on, a més, fou catedràtic de Filologia Romànica.

Germà Colom mai no ha perdut el vincle i la relació amb la ciutat que el va veure nàixer, Castelló, i fruit de l'estima per la seua terra, va decidir que la seua biblioteca estiguera a la universitat del seu poble. Per a nosaltres, és un motiu de satisfacció comptar amb aquest fons tan valuós. La decisió presa per Germà es va plasmar en un conveni de donació que es va signar el 2 d'octubre de 2001, on s'especificaven clarament les clàusules que calia que complira la Universitat. A l'endemà, era notícia en tots els mitjans de comunicació. Per esmentar-ne alguns: el *Mediterráneo* intitulava «El filólogo Germà Colom [*sic*] dona sus obras a la Jaume I»; en el *Levante* «La Universitat Jaume I crea una Fundación dedicada al profesor Germà Colón»; o en *El País*, de l'11 d'octubre, «La biblioteca de Germa Colón».

Tornant una altra vegada al conveni, apareixen els compromisos per part de la Universitat, entre d'altres: acceptar jurídicament la donació, fitxar els volums, catalogar-los i identificar-los, evitar la dispersió i mantenir la integritat del llegat, vincular la donació bibliogràfica a la creació de la Fundació Germà Colom Domènech, etc. Tots aquests compromisos per part de la Universitat s'han assolit perfectament. En el conveni, en la clàusula primera *a)* s'indica: «el lliurament complet no es farà en vida del donador». I en la segona: *b)*: «...Mentre el donador viurà, aquest tindrà l'usdefruit de la biblioteca i dels fitxers, i de cap manera no se li podrà reclamar cap exemplar».

Un mes després de la signatura del conveni vaig tenir l'ocasió de visitar, juntament amb el vicerector de Promoció universitària, sociocultural i lingüística, i l'arxivera de la nostra universitat, la seua biblioteca a Basilea, van ser uns dies que mai no oblidaré, amb moltes anècdotes. Com que en prin-

cipi també havia de venir al viatge l'assessora jurídica de la Universitat (al final no va poder venir) i tenia fòbia als avions, vàrem planificar el viatge amb tren. Va ser un viatge molt llarg, ja que per un problema de vies, en lloc d'anar a Ginebra, vàrem parar a Milà i en el transalpi arribàrem a Zuric (varen ser 24 hores de tren). Allí llogàrem un cotxe i arribàrem a Basilea a la nit. El trasbals del viatge es va veure recompensat per l'excel·lent i generosa acollida de Germà. En visitar sa casa, vaig quedar sorprès per la gran quantitat de llibres que una persona pot arrebregar en una vida; eren dos pisos plens de llibres, a les habitacions, els corredors, i les prestatgeries fins al sostre. N'era tot ple. I més admirable fou que Germà sabia on estaven cadascun dels llibres. Enmig de tota aquesta quantitat de documents, hi havia una tauleta amb un ordinador, un Mac, lloc on treballava Germà Colón voltat pel coneixement dipositat en tots aquests suports d'informació.

A final de febrer de 2004, la nostra biblioteca va rebre, des de Basilea, la primera remesa del material amb caixes i amb maletes pròpies de Germà plenes de llibres, que encara avui conservem com un record. En pocs dies iniciàrem el procés tècnic de tot aquest material. Enregistràrem i després catalogàrem un total de 1788 llibres i 105 títols de revistes.

El 20 de maig de 2010, vam rebre la segona tramesa de material bibliogràfic, també procedent de Basilea; es va realitzar amb una empresa de transport de Suïssa. Tot aquest munt de caixes plenes de llibres es depositaren al dipòsit de la biblioteca, on es portà a terme el desembalatge i la col·locació als *compactus* (prestatgeries mòbils) per a una posterior catalogació. A mesura que anàvem catalogant el material, el dipositàvem a la cinquena planta, secció de les col·leccions especials. En pocs mesos, catalogàrem 11.025 llibres, 247 títols de revistes i 252 extrets. La prioritat en el procés tècnic aplicat a aquest material era, per una banda, que Germà poguera accedir al seu fons via Internet, mitjançant el catàleg automatitzat «Millennium» i, per una altra banda, que els investigadors també pogueren consultar la gran biblioteca de Germà.

El 26 de novembre de 2010, signàrem, a la biblioteca de la nostra universitat, la cessió del material bibliogràfic i documental donat per Germà Colón. En aquest acte, tan emotiu, que va tenir lloc davant els seus llibres, van assistir el rector i tots els membres del patronat de la Fundació Germà Colón.

La donació realitzada per Germà Colón no es compon tan sols de llibres i revistes, sinó que inclou un important fons d'arxiu personal, al voltant de 508 caixes d'arxiu, documents preparatoris de les seues obres, fitxes de treball, fitxes de vocabulari i correspondència. Les possibilitats que ens ofereix

Internet fa que Germà tinga a la seua disposició tot el material bibliogràfic, malgrat que ell no siga físicament a la nostra universitat. Germà, quan vol un llibre, m'envia un correu electrònic i en 24 hores el té al seu domicili. El compromís de servei, sempre l'hem tingut –i el tenim– present, ja que podem estar molt agraïts per comptar en el nostre fons amb la seua biblioteca personal.

Avui, la biblioteca de Germà Colón es troba a la part central i principal de la secció de col·leccions especials, enmig de la biblioteca d'Enric Soler i Godes i de la biblioteca i arxiu de Lluís Revest Corzo, que fou professor a l'Institut de Batxillerat de Castelló, i pel qual Colón sentia una gran admiració i amb el qual mantenia una molt bona relació. Millor lloc triat, impossible, per ubicar el fons de Colón.

Des de Basilea fins a Castelló viatjaren els llibres de Germà Colón per ser integrats com a col·lecció especial de la nostra biblioteca. Estem parlant d'una gran biblioteca, amb quasi 13.000 llibres, 350 títols de revistes, a més d'un voluminós material d'arxiu personal. Una gran riquesa de contingut, que a més de les seues publicacions, té una temàtica molt diversa, però principalment està relacionada amb l'especialitat de l'autor, sobre filologia i llengües romàniques. Hi podem trobar llibres en diversos idiomes: llatí, català, castellà, francès, alemany, anglès, italià, portuguès...

Què representa tenir la biblioteca particular de Germà Colón a la Universitat de Castelló?

- Ser un punt de referència dels investigadors de les llengües romàniques.
- Facilitar l'accés a aquesta informació mitjançant la digitalització, respectant els drets d'autor, de la seua nombrosa bibliografia en el nostre repositori institucional <http://www.repositori.uji.es>, com ja hem fet amb altres autors castellanencs, com ara Vicent Sos Baynat, el bisbe Climent, o el mateix Revest.
- Tenir un valor afegit, la qual cosa dóna categoria a la biblioteca de la nostra universitat.

Aquesta donació bibliogràfica és un clar exponent de biblioteca d'autor, ja que la major part dels llibres contenen anotacions i punts de llibres amb fulls escrits per Germà Colón. Considerem que disposar d'aquesta magnífica biblioteca d'un intel·lectual castellanenc de renom internacional dóna un

prestigi a la Universitat i de ben segur serà un referent de consulta per a molts investigadors.

En definitiva, estem orgullosos de preservar la biblioteca d'una gran persona, Germà Colón, per la seua excel·lència professional i per la seua generositat de donar la seua biblioteca particular a la Universitat Jaume I de Castelló.